

Секція. Економіка та управління національним господарством, національні моделі економічних систем.

*Мельник В.В. к.е.н., доцент,
Уманський державний педагогічний
університету імені Павла Тичини
м. Умань, Україна*

СТАЛИЙ РОЗВИТОК–СТРАТЕГІЧНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.

Термін «сталий розвиток» офіційно був прийнятий на Всесвітній конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку, що проходила в Рио-де-Жанейро в 1992 році. Поняття «сталий розвиток» є офіційним українським відповідником англійського терміна «sustainable development», дослівний переклад якого з урахуванням контексту звучить як «життєздатний розвиток», а за змістом – «самопідтримуючий розвиток». За визначенням Комісії ООН зі сталого розвитку, мета сталого розвитку полягає в тому, щоб задовольнити потреби сучасного суспільства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби [3, с.69].

Узгодження всіх поглядів та їх переклад на мову конкретних заходів щодо досягнення сталого розвитку економіки – завдання величезної складності, оскільки всі три елементи сталого розвитку треба розглядати збалансовано. Важливими є також механізми взаємодії цих трьох концепцій. Економічний і соціальний елементи, взаємодіючи, погоджують такі завдання, як досягнення справедливості в межах поколінь і надання цілеспрямованої допомоги бідним верствам населення. Механізм взаємодії економічного й екологічного елементів породив ідеї щодо вартісної оцінки зовнішніх впливів на навколишнє середовище. Нарешті, зв'язок соціального й екологічного елементів привернув інтерес до таких питань, як внутрішньо-поколінна і між-поколінна рівність, зокрема, участь населення у процесі ухвалення рішень і дотримання прав майбутніх поколінь. Особливої уваги ці питання набувають

у світлі поглиблення світогосподарської диспропорційності та формування дисбалансів у різних сферах [1, с.98].

Проведене дослідження свідчить, що різні типи регіонів мають не тільки різні внутрішні фактори зростання, але й по-різному (найчастіше протилежним чином) реагують на макро- й зовнішньоекономічні умови [4, с.281]. Однак більшість як зарубіжних, так і вітчизняних учених пов'язують сталість розвитку регіонів із наявністю й ефективністю використання основного капіталу, інноваціями та запровадженням сучасних технологій, інвестиційним кліматом, людським капіталом тощо.

Україна належить до однієї з найбільш забруднених та екологічно проблемних пострадянських країн: рівень навантаження на природне середовище в 4–5 разів перевищує аналогічні показники в інших країнах. За ступенем забруднення й деградації довкілля Україна посідає одне з перших місць у пострадянському суспільстві: при питомій вазі території в 2,7 % викиди шкідливих речовин до атмосфери досягають 18 %, скидання стічних вод у поверхневі водойми – 12 %, щорічне складування відходів – 19 % від (у недалекому минулому) загальносоюзних показників [2, с.26]

Метою управління сталим розвитком підприємства має стати забезпечення стану внутрішньої рівноваги та збалансованості взаємообміну із зовнішнім середовищем, що сприятиме оптимальному пристосуванню системи (підприємства) до зовнішнього середовища і створюватиме умови для безперервного розвитку [5, с. 125].

Як висновок, слід зазначити, що органічне поєднання управлінських процесів та їхньої цільово-управлінської узгодженості дозволяють формувати передумови їх взаємного розвитку. Реалізація потенціалу розвитку можлива через задіювання як основних функцій управління відповідного їхнього впливу на процеси діяльності через взаємну узгодженість інформації та компетентнісних характеристик управлінців [6, с. 172]. Тобто, управління сталим розвитком підприємства як відкритої системи можливо з урахуванням економічних, соціальних, екологічних

впливів та зворотніх зв'язків, що базуються на різного рівня компетенціях. Таким чином, розвиток підприємства відбувається всередині системи на збалансуванні матеріально-енерго-інформаційного обміну, а сталість є базовою складовою, на якій вибудовуються процеси управління розвитком. У сучасних умовах наявний процес трансформації між економічною та стратегічною сталістю за рахунок інтеграційних зв'язків між ресурсами, які задіяні в реалізації розвитку підприємства. Це доводить про необхідність управління даними зв'язками, саме з позиції взаємодії у внутрішньому середовищі.

Література:

1. Бобух І.М. Сталий розвиток: сутність, принципи і показники виміру / І.М. Бобух // Економічна теорія – 2015. – № 3. – С. 95-118
2. Галушкіна Т. П. Теоретико-методологічні засади природо-ресурсного менеджменту в Україні / Т. П. Галушкіна, А. Й. Жемба // Вісник національного університету водного господарства та природокористування: зб. наук. праць. – Рівне, 2010. – Ч. 2, № 4 (44). – С. 24-34.
3. Захарченко О.В., Наукові основи сталого розвитку / О.В. Захарченко // Наукові праці національного університету харчових технологій. – 2015. – № 4. – С. 68-75.
4. Ляшевська О.І. Характеристика індикаторів сталого економічного розвитку регіону [Електронний ресурс] / О.І. Ляшевська // Актуальні проблеми державного управління. – 2011. – № 1. – С. 279-285.
5. Пакулін С. Л. Інноваційний соціально-домінантний розвиток регіону / С. Л. Пакулін // Бізнес Інформ. – 2013. – № 5 (424). – С. 124-128.
6. Пакулін С. Л. Обґрунтування й вибір моделі, що забезпечує стійкий і динамічний соціально-економічний розвиток України / С. Л. Пакулін, О. О. Топчій // Економічний простір. – 2012. – № 57. – С. 170-174.